पुरुष सूक्तम्

सहस्र शीर्षा पुरुषः
सहस्राक्षस् सहस्र पात्
स भूमिं विश्वतो वृत्वा
अत्य तिष्ठद् दशांगुळम्

पुरुष एवेदग्ं सर्वम्ँ
यद्भूतं यच्च भव्यम्ँ
उतामृ तत्वस् येशानः
यदन्ने ना तिरोहति

एतावा नस्य महिमा
अतो ज्याया ग्श्च पूरुषः
पादोँऽस्य विश्वा भूतानि
त्रिपादस् यामृतं दिवि

त्रिपा दूर्ध्व उदैत् पुरुषः
पादोँऽस् येहा ऽऽभवात् पुनः
ततो विष्वङ् व्यक्रामत्
साशना नशने अभि

तस्माँद् विराड जायत
विराजो अधि पूरुषः
स जातो अत्य रिच्यत
पश्चाद् भूमि मथो पुरः

यत् पुरुषेण हविषाँ
देवा यज्ञ मतन् वत
वसन्तो अस्यासी दाज्यम्ँ
ग्रीष्म इध्मश् शरद् धविः

सप्तास् यासन् परिधयः
त्रिस् सप्त समिधः कृताः
देवा यद् यज्ञं तन्वानाः
अबध्नन् पुरुषं पशुम्

तं यज्ञं बर्हिषि प्रौक्षन्
पुरुषं जात मग्रतः
तेन देवा अयजन्त
साध्या ऋषयश् च ये

तस्माँद् यज्ञाथ् सर्व हुतः
सम्भृतं पृष दाज्यम्
पशू दिश्वा दिश्चक्रे वायव्यान्
आरण्यान् ग्राम्याश् च ये

तस्माँद् यज्ञात् सर्व हुतः
ऋचस् सामानि जज्ञिरे
छन्दांग्ंसि जज्ञिरे तस्मात्ँ
यजुस् तस्मा दजायत

तस्मा दश्वा अजायन्त
ये के चो भया दतः
गावो ह जज्ञिरे तस्माँत्
तस्माँज् जाता अजा वयः

यत् पुरुषं व्यदधुः
कतिधा व्यकल्पयन्
मुखं कि मस्य कौ बाहू
कावूरू पादा वुच्येते

ब्राह्मणोँऽस्य मुख मासीत्
बाहू राजन्यः कृतः
ऊरू तदस्य यद् वैश्यः
पद्भ्याग्ं शूद्रो अजायत

चन्द्रमा मनसो जातः
चक्षोस् सूर्यो अजायत
मुखा दिन्द्रश् चाग्निश्च
प्राणाद् वायु रजायत

नाभ्या आसी दन्तरिक्षम्
शीर्ष्णो द्यौस् सम वर्तत
पद्भ्यां भूमिर् दिशश् श्रोत्राँत्
तथा लोकाग्ं अकल्पयन्

वेदा हमेतं पुरुषं महान्तम्ँ
आदित्य वर्णं तमसस्तु पारे
सर्वाणि रूपाणि विचित्य धीरः
नामानि कृत्वा ऽभिवदन् यदास्तेँ

धाता पुरस्ताद् यमुदा जहार
शक्रः प्रविद्वान् प्रदि शश् चतस्रः
तमेवं विद्वा नमृत इह भवति
नान्यः पन्था अयनाय विद्यते

यज्ञेन यज्ञ मय जन्त देवाः
तानि धर्माणि प्रथमान् यासन्
ते ह नाकं महिमानस् सचन्ते
यत्र पूर्वे साध्यास् सन्ति देवाः

अद्भ्यस् सम्भूतः पृथिव्यै रसाँच्च
विश्व कर्मणस् सम वर्तताधि
तस्य त्वष्टा विदधद् रूप मेति
तत् पुरुषस्य विश्व माजान मग्रेँ

वेदाह मेतं पुरुषं महान्तम्ँ
आदित्य वर्णं तमसः परस्तात्
तमेवं विद्वा नमृत इह भवति
नाऽन्यः पन्था विद्यते ऽयनाय

प्रजा पतिश् चरति गर्भे अन्तः
अजाय मानो बहुधा विजायते
तस्य धीराः परिजा नन्ति योनिम्ँ
मरीचीनां पदमिच् छन्ति वेधसः

यो देवेभ्य आतपति
यो देवानाँ पुरोहितः
पूर्वो यो देवेभ्यो जातः
नमो रुचाय ब्राह्मये

रुचं ब्राह्मं जनयन्तः
देवा अग्रे तदब् रुवन्
यस्त् वैवं ब्राँह्मणो विद्यात्
तस्य देवा असन् वशेँ

ह्रीश्च ते लक्ष्मीश्च पत्न्यौँ
अहो रात्रे पार्श्वे। नक्षत्राणि रूपम्
अश्विनौ व्यात्तम्ँ। इष्टं मनिषाण ।
अमुं मनिषाण । सर्वं मनिषाण ॥

नारयण सूक्तम्

सहस्र शीर्षं देवं
विश्वाक्षं विश्व शम्भुवम्
विश्वं नारायणं देव
मक्षरं परमं पदम्

विश्वतः परमान् नित्यं
विश्वं नारायणं हरिम्
विश्वमे वेदं पुरुषस्
तद् विश्व मुप जीवति

पतिं विश्वस् यात्मेश् वरं
शाश्वतं शिव मच्युतम्
नारायणं महा ज्ञेयं
विश्वात् मानं परायणम्

नारायण परो ज्योति
रात्मा नारायणः परः
नारायण परं ब्रह्म
तत्वं नारायणः परः

नारायण परो ध्याता
ध्यानं नारायणः परः
यच्च किञ्चि ज्जगत् सर्वं
दृश्यतेऽ श्रूयते ऽपि वा

अन्तर् बहिश्च तत् सर्वं
व्याप्य नारायणः स्थितः
अनन्त मव्ययं कविं
समुद् रेऽन्तं विश्व शंभुवम्

पद्म कोश प्रती काशं
हृदयं चाप्य धोमुखम्
अधो निष्ट्या वितस्त् यांते
नाभ्य मुपरि तिष्ठति

ज्वाल माला कुलं भाती
विश्वस् यायतनं महत्
सन्ततं सिला भिस्तु
लम्बत्या कोश सन्निभम्

तस्यान्ते सुषिरं सूक्ष्मं
तस्मिन् सर्वं प्रतिष्ठितम्
तस्य मध्ये महा नग्निर्
विश्वार्चिर् विश्व तो मुखः

सोऽग्र भुग्वि भजन् तिष्ठन्
नाहार मजरः कविः
तिर्य गूर्ध्व मध श्शायी
रश्मयस् तस्व सन्तता

सन्ता पय तिस्वं देह
मापा दत लमस्तकः
तस्य मध्ये वहिन शिखा
अणी योर्ध्वा व्यवस्थितः

नीलतो यदमध् यस्था
द्विद् युल्लेखे व भास्वरा
नीवार शूक वत्तन्वी
पीता भास्वत्य णूपमा

तस्याः शिखाया मध्ये
परमात्मा व्यवस्थितः

स ब्रह्म स शिवः स हरिः सेन्द्रः
सोऽक्षरः परमः स्वराट्

ऋतं सत्यं परं ब्रह्म
पुरुषं कृष्ण पिंगलम्
ऊर्ध्व रेतं विरू पाक्षं
विश्व रूपाय वै नमो नमः

नारायणाय विद्महे
वासु देवाय धीमहि
तन्नो विष्णुः प्रचोदयात्
ॐ शान्तिः शान्तिः शान्तिः

ओं नारायणाय विद्महे वासुदेवाय
धीमहि
तन्नो विष्णुः प्रचोदयात

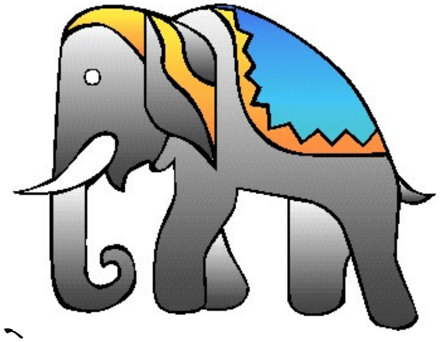

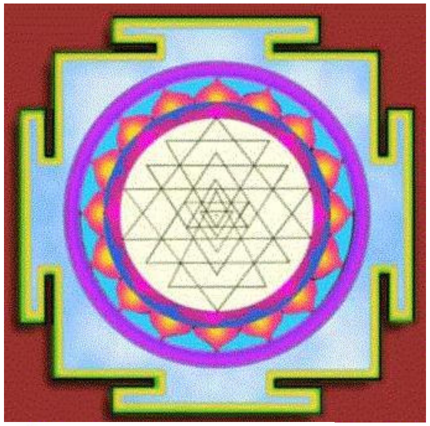

विष्णुसूक्तम्

विष्णोर्नुकं वीर्याणि प्रवोचं यः
पार्थि वानि विममे
रजांसि यो अस्क भाय दुत्तर ग्ं
सधस्थं
विचक्र माणस् त्रेधो रुगायो
विष्णो रराट मसि
विष्णोः पृष्ठ मसि
विष्णोश् श्नप् त्रेस्थो विष्णोस्
स्यूरसि
विष्णोर् ध्रुव मसि
वैष् णव मसि
विष्णवे त्वा

श्री सूक्तम्

हिरण्य वर्णां हरिणीं
सुवर्ण रज तस्त्रजाम्
चन्द्रां हिरण् मयीं
लक्ष्मीं जातवेदो म आवह १

तां म आवह जात वेदो
लक्ष्मी मनप गामिनीम्
यस्यां हिरण्यं विन्देयं
गामश्वं पुरुषा नहम् २

अश्व पूर्वा रथ मध्यां
हस्ति नाद प्रबो धिनीम्
श्रियं देवी मुपह्व् वये
श्रीर्मा देवी जुषताम् ३

कां सोँस्मि तां हिरण्य प्राकाराम्
आर्द्रां ज्वलन्तीं तृप्तां तर्पयन्तीम्
पद्मे स्थितां पद्म वर्णां
त्वामिहो पह्वये श्रियम् ४

चन्द्रां प्रभासां यशसा ज्वलन्ती
श्रियं लोके देव जुष्टा मुदाराम्
तां पद्मिनीं शरणमहं प्रपद्ये
ऽलक्ष्मीर्मे नश्यतां त्वां वृणे ५

आदित्य वर्णे तपदो ऽधिजातो
वनस् पतिस् तव वृक्षोऽथ बिल्वः
तस्य फलानि तपसा नुदन्तु
मायान् तरा याश्च बाह्या अलक्ष्मीः
६

उपैतु मां देव सखः
कीर्तिश्च मणिना सह
प्रादुर् भूतोऽस्मि राष्ट्रेऽस्मिन्
कीर्ति मृद्धिं ददातु मे ७

क्षुत्पि पासा मलां ज्येष्ठा
मलक्ष्मीर् नाशयाम् यहम्
अभूति मस मृद्धिं च
सर्वान् निर्णुद मे गृहात् ८

गन्ध द्वारां दुरा धर्षान्
नित्य पुष्टां करीषिणीम्
ईश्वरीं सर्व भूतानां
तामिहो पह्वये श्रियम् ९

मनसः काममा कूतिं
वाचस् सत्य मशी महि
पशूनां रूप मन्नस्य
मयि श्रीश् श्रयतां यशः १०

कर्द मेन प्रजा भूता
मयि संभव कर्दम
श्रियं वासय मे कुले
मातरं पद्म मालिनीम् ११

आपः सृजन्तु स्निग्धानि
चिक्लीत वस मे गृहे
नि च देवीं मातरं
श्रियं वासय मे कुले १२

आर्द्रां पुष्करिणीं पुष्टिं
पिङ्गलां पद्म मालिनीम्
चन्द्रां हिरण् मयीं लक्ष्मीं
जात वेदो म आवह १३

आर्द्रां यःकरिणीं यष्टिं
सुवर्णां हेम मालिनीम्
सूर्यां हिरण् मयीं लक्ष्मीं
जात वेदो म आवह १४

तां म आवह जात वेदो
लक्ष्मी मनप गामिनीम्
यस्यां हिरण्यं प्रभूतं
गावो दास्योँऽश्वान् विन्देयं पुरुषा
नहम् १५

पद्म प्रिये पद्मिनि पद्म हस्ते
पद्मा लये पद्म दळाय ताक्षि
विश्व प्रिये विष्णु मनोऽनु कूले
त्वत् पाद पद्मं मयि सन्नि धत्स्व

महादेव्यै च विद्महे
विष्णुपत्न्यै च धीमहि
तन्नो लक्ष्मीः प्रचोदयात्

यः शुचिः प्रयङ्तो भूत्वा
जुहुयाङ्ङ्दाज्यमन्वङ्हम्
सूक्तंङ पञ्चदङ्शार्चं च
श्रीकामःङ सततं जङ्पेत् १६

पद्माङ्नने पङ्द्म ऊरू पद्माक्षी
पङ्द्मसम्भवे
तन्मेङ्ङ्भजसि पद्माक्षी येन
सौङ्ङ्ख्यं लभाम्ङ्यहम् १७

अश्वङ्दायी गोङ्दायी धनदाङ्यी
महाधङ्ने।
धनं मे जुषतां देवि सर्वकाङ्मांश्च
देहिङ मे १८

पद्माङ्नने पद्मविपद्मपत्रे
पद्मङ्प्रिये पद्मदलायङ्ताक्षि।
विश्वङ्प्रिये विश्वमनोनुकूले
त्वत्पाङ्दपद्मं मयिङ संनिधत्स्व
१९

पुत्र पौत्रं धनं धान्यं
हस्त्यश् वादि गवे रथम्
प्रजानां भवसि माता
आयुष् मन्तं करोतु मे २०

धन मग्निर् धनं वायुर्
धनं सूर्यो धनं वसुः
धनम् इन्द्रो बृहस्पतिर्
वरुणं धन मस्तु ते २१

वैनतेय सोमं पिब
सोमं पिबतु वृत् रहा
सोमं धनस्य सोमिनो
मह्यं ददातु सोमिनः २३

न क्रोधो न च मात्सर्यं
न लोभो नाशुभा मतिः
भवन्ति कृत पुण्यानां

भक्तानां श्रीसूक्तं जपेत् २४

सरसिज निलये सरोज हस्ते धवल
तरां शुक गन्ध माल्य शोभे
भगवति हरि वल्लभे मनोज्ञे त्रिभुवन
भूतिकरि प्रसीद मह्यम् २५

विष्णु पत्नीं क्षमा देवीं माधवीं
माधव प्रियाम्
लक्ष्मीं प्रिय सखीं देवीं नमाम्
यच्युत वल्लभाम् २६

महालक्ष्मी च विद्महे विष्णुपत्नी च
धीमहि
तन्नो लक्ष्मीः प्रचोदयात् २७

श्रियै जातः श्रिय आनिर् याय
श्रियं वयो जनितृभ्यो दधातु
श्रियं वसाना अमृतत् वमायन्
भजन्ति सद्यस् सविधा वितद्यून्

नासदिय सूक्तम्

नास दासीन् नोस दासीत् तदानीं
नासीद्रजो नो व्योमा परो यत्।
किमा वरीवः कुह कस्य शर्मन्
अंभः किमा सीद् गह नं गभीरं

न मृत्युरा सीद् मृतं न
तर्हि न रात्र्या ऽह्न आसीत्
प्रकेतः
आनीं दवातं स्वधया तदेकं
तस्मांद् धान्यन्न परः किञ्चनास।

तम आत् तम सागूह्ळ मग्रे
प्रकेतं स लिलं सर्व मा इदं।
तुच्छ्येनाभ् वपि हितं यदा सीत्
तप सस् तन्म हिना जायतै कं।

कामस् तदग्रे समवर्तताधि मनसो
रेतः प्रथमं यदासीत्
सतो बन्धुमस तिनिर विन्दन् हृदि
प्रतीष्या कवयो मनीषा

तिरश् चीनो वित तो रश्मि रेषाम्
अधःस् वि दासी ३ दुपरिस्
विदासी ३ त्
रेतोधा आसन् महिमान आसन्
त्स्वधा ऽवस्तात् प्रय तिः
परस्तात्

को अद्धा वेद क इह प्रवोचत्

कुत आजाता कुत ऽयं विसृष्टिः
अर्वाग् देवा अस्य विसर्ज नेन
ऽथा को वें दयत आब भूव

इयं विसृष्टिर् यत आ बभूव
यदि वा द धे यदि वा न।